

MUISTIO

CAP 2021-27-MAASEUDUN KEHITTÄMISTOIMENPITEITÄ VALMISTELEVA TYÖRYHMÄ

Tiistai 15.10.2019 klo 13:00-15:30;

Läsnäolijat:

Taina Vesanto, pj, Maa- ja metsätalousministeriö
Laura Jänis, Maa- ja metsätalousministeriö
Juuso Kalliokoski, Maa- ja metsätalousministeriö
Anne Vainio, Maa- ja metsätalousministeriö
Tanja Viljanen, Maa- ja metsätalousministeriö
Hanna-Mari Kuhmonen, Työ- ja elinkeinoministeriö
Raisa Ikonen, Ruokavirasto
Reijo Martikainen, Ruokavirasto
Teemu Hauhia, Maaseutuverkostopalvelut
Juha Kaipainen, Pohjois-Savon ELY-keskus
Risto Poutiainen, Pohjois-Karjalan Liitto
Annukka Mäkinen, Kuntaliitto
Juha Lappalainen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Heikki Huhtanen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Bjarne Westerlund, Svenska Lantbrukproducenternas Centralförbund SLC
Tauno Linkoranta, Suomen Kylät ry
Hannemari Niemi, Into Seinäjoki Oy
Mervi Niemi-Huhdanpää, Leader Aisapari ry
Marianne Selkäinaho, siht., Maa- ja metsätalousministeriö
Leena Anttila, siht., Maa- ja metsätalousministeriö

Eero Pehkonen, pysyvä asiantuntija, Maa- ja metsätalousministeriö
Hilkaa Vihinen, pysyvä asiantuntija, Luonnonvarakeskus LUKE
Kati Vaissalo, Ruokavirasto
Joel Karlsson, Maa- ja metsätalousministeriö

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Taina Vesanto avasi kokouksen klo 13:00. Kokouksen esityslista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen (16.9.2019) pöytäkirja hyväksyttiin. Pöytäkirja 15.5.2019 pidetystä kokouksesta tuli hyväksyttäväksi 16.9. kokouksen pöytäkirjan yhteydessä. Sovittiin, että jos on tarpeen, sitä voi kommentoida vielä kirjallisesti viikon 42 aikana, jonka jälkeen se katsotaan hyväksytyksi.

3. CAP-valmistelun tilannekatsaus

Marianne Selkänaho kertoi CAP-suunnitelma-asetuksen valmistelun tilanteesta EU-tasolla. EU-rahoituskehys: lokakuussa MFF-keskustelu käynnistyy, ei tarkoitus tehdä siinä päätöksiä. Brexit! Kuinka paljon Suomi saa rahoitusta maaseudun kehittämiseen ja maatalouteen on vielä auki. Epävirallinen maatalousministereiden kokous: sisällössä päästään eteenpäin, kun rahoituskehys tiedossa. Komissaari Hogan on todennut, että komission lähtökohtana on yhden vuoden siirtymäkausi. Siirtymäkauden asetusesitystä käsitellään marraskuussa neuvoston työryhmissä. Euroopan parlamentti: uusi parlamentti järjestäytynyt syyskuussa. Valiokunnissa täydentävä kierros, jotta uudet europarlamentaarikot voivat vaikuttaa CAP-asetusvalmisteluun. Parlamentin kanta täysistunnosta ehkä vuodenvaihteen jälkeen. Uusi komissio aloittaa marraskuun alusta. Neuvoston työryhmä-tasolla on Suomi yrittänyt viedä asetustalustelua eteenpäin. Poliittiset linjaukset ja siirtymävaiheen asetus: toivottavasti vain yhdelle vuodelle. Jos kaikki käy hyvin, siirtymäkauden asetus saataisiin voimaan ensi kesänä. Nykyisen kauden toimenpiteiden jatkaminen nykyisen kauden säännöillä.

Neuvoston työryhmässä käsitelty 25.9 maaseutuartiklat ja 9.-10.10. rahoitussäädökset (ei MFF), CAP-suunnitelma- ja hallintoartiklat sekä uusi toimeenpanomalli. 25.9 HAQ: jäsenmailla erimielisyyksiä investointiartiklan tukitasoista.

Hanna-Mari Kuhmonen kertoi tulevan rakennerahastokauden valmistelusta.

4. Kansallinen valmistelu

Taina Vesanto/Eero Pehkonen kertoivat ennakoarvioinnin alkamisesta. Ennakoarvioinnin aineistona mm. tarveanalyysi ja alustavat luonnokset toimenpiteistä.

Puheenjohtaja esitteli marraskuun strategiaryhmään vietäviä asioita.

Alustava luonnos: Maaseutuyritysten perustamistuki (Nuorten viljelijöiden aloitustuki, pienten tilojen kehittäminen ja maaseutuyritysten perustamistuki art. 69) –toimenpiteeseen tulevasta sisällöstä

Juuso Kalliokoski alusti tulevan rahastokauden 2021-27 CAP-suunnitelma-asetusluonnoksen artiklan 69 (Nuorten viljelijöiden aloitustuki, pienten tilojen kehittäminen ja maaseutuyritysten perustamistuki) –toimenpiteen mahdollisesta sisällöstä. Työjakoa Leader-ryhmien ja ELY-keskusten välillä tullaan selkiyttämään yritysrahoituksessa.

Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia asioita:

- Pitäisi välttää mahdollisimman paljon sudenkuoppia ja väliinpuotoajia tulevan kauden yritysrahoituksessa. Annex I –tuotteiden jalostus pitäisi saada tukikelpoisiksi.
- Leader-ryhmien ja ELY-keskusten työnjakoa olisi syytä selkeyttää. Työnjako on toisaalta selkeä, mutta se muuttuu siinä vaiheessa kuin käytettävissä oleva rahoitus on loppumassa.
- Työnjaosta on käynnissä parhaillaan LUKEn arviointi. Leader-toiminnasta arvioidaan lisäarvo, mitä sellaista saadaan, mitä ei voi tulla ELY-keskuksen rahoituksen kautta.
- ELY-keskuksilla ja Leader-ryhmillä voisi olla käytössään erilaiset työkalut. Tulee osoittaa, mikä on Leaderin lisäarvo yritysrahoituksessa. Se voi olla erilainen eri alueilla.
- Starttiraha vai perustamistuki? Näillä on erilaiset yritysolut.
- Pitäisi voida myöntää räätälöityjä tukia, erityisesti kasvuyrityksille. Esim. Demola (Tampere) yhdistää opiskelijat ja yritykset. Siinä kokeillaan asioita lyhyellä aikavälillä ja katsotaan, syntyykö jotain uutta. Tätä toimintamallia voisi jalostaa.

- Hakijan kannalta pitäisi olla selkeä rajaus siitä, mitä tukia haetaan mistäkin. Olisi hyvä, jos tukia voisi hakea yhdeltä luukulta ja sieltä ohjattaisiin oikeaan paikkaan. Leader on lähempänä paikallistason toimijoita, joten sitä kautta voi löytyä uusia yritystuen hakijoita. Kokeilutoiminnan ja kehittämissuunnitelmien tukeminen on tärkeää.
- Tarvitaan räätälöityä neuvontaa ja apua yrittäjien tarpeisiin. Maallemuuton ja monipaikkaisuuden avulla voidaan saada yrittäjiä jo olemassa oleviin yrityksiin. Starttiraha korvaa aloittavalle yrittäjälle toimeentuloa, se ei siis ole päällekkäinen perustamistuen kanssa.
- Eri tahojen työnjakoa on hyvä selkeyttää. On harkittava tarkkaan, otetaanko käyttöön sellaisia tukimuotoja, joita joku muu taho jo tarjoaa. Onko yritysten sukupolvenvaihdokset maaseuturahaston asia? Myös muiden maaseutuyritysten kuin maatalojen olisi hyvä olla neuvonnan piirissä.
- Kokeiluja pitäisi voida mahdollistaa nykyistä enemmän. Neuvonta voisi olla se taho joka ohjaa hakijan oikeaan paikkaan, niin ettei hakijan tarvitsisi tehdä uutta hakemusta silloin kun hakemus on toimitettu väärään paikkaan.

MMM:n edustaja totesi, että joulukuussa on tarkoitus saada ensimmäinen hahmotelma (ranskalaiset viivat) eri toimenpiteistä. Starttiraha on tietoinen valinta ja tukimuodosta on sovittu yhdessä TEM:n kanssa. Yrittäjä valitsee, miten aloittaa yritystoiminnan. Starttirahassa arvioidaan, onko valmiuksia yrittäjäksi, ei itse yritys-idea.

5. Tarveanalyysin luvun 2.8 työstäminen

Leena Anttila kertoi tulevan kauden valmistelun pohjana olevan tarveanalyysin tilanteesta. Käsittelyssä analyysin lyhyt versio, jossa asiat mukana, mutta ihan kaikkia yksityiskohtia ei. Suunnitelma tulee olemaan yhteinen Ahvenanmaan kanssa ja siksi Ahvenanmaan näkemykset on sisällytetty samaan asiakirjaan. Uusiutuvaan energiaan liittyvää nykytietoa tarvitaan vielä lisää. Sosiaalisen osallisuuden osalta tarvitaan muutakin kuin Leader. Työryhmältä toivotaan kommentteja siitä, mitä analyysistä puuttuu, onko jotain liikaa ja vastaako kuvaus todellisuutta.

Keskustelussa nostettiin esille seuraavia asioita:

- Tarveanalyysi on väärin tehty. Pitää täsmentää sitä, mitkä asiat ovat vahvuuksia ja heikkouksia, mitkä taas uhkia ja mahdollisuuksia.
- Matkailun mahdollisuudet lisättävä mukaan, mm. ottaen huomioon uuden kansallisen matkailustrategian teemat kestävyys ja digitalisaatio.
- Indikaattorit ovat haasteellisia, esim. R.35 sosiaalisen osallisuuden edistäminen, miten mitataan?
- Turvallisuus tärkeä asia, joka tulee lisätä analyysiin. Turvallisuuden tunne on monilla maaseutualueilla palveluiden keskittämisen myötä heikentynyt. Myös sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen voi heikentää turvallisuuden tunnetta.
- Monipuolinen yhdistystoiminta vahvuutena, yhteiskunnalliset yritykset ja osuuskunnat
- Ilmastoahdistuneet nuoret ovat myös maaseudun mahdollisuus.
- Luonnonvarojen hyödyntämisessä kaivannaisteollisuuden mahdollisuudet pitäisi myös huomioida.

5a. Kaikkien tarveanalyysien käsittely relevantein osin (1-9) kesän ja alkusyksyn työstäminen

Joel Karlsson esitteli tarveanalyysin kokonaisuutta. Yhdeksän erityistavoitetta muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Kaikkien yhdeksän erityistavoitteen tarveanalyysit tallennetaan kokouksen jälkeen yhteiseen kansioon työryhmän Tiimerissä. Työryhmän jäsenet voivat kommentoida niitä suoraan Tiimeri-tiedostoihin jäljitä muutokset -toiminnolla.

Puheenjohtaja totesi yhteenvedona, että tarveanalyysi sisältää oikeita asioita, mutta tekstiä on syytä edelleen muokata.

6. Muut asiat

a. Verkkojen Eurooppa (diaesitys)

Marianne Selkäinaho kertoi Verkkojen Eurooppa –ohjelmasta. Kyseessä on suoraan komissiolta haettava rahoitus, ja sitä myönnetään suuriin infra-investointeihin. Suomessa sitä voitaisiin hakea mahdollisesti tienvar-sien 5G-yhteyksien rakentamiseen, muuten rahoituksen kohdentuminen ei Suomen tarpeisiin erityisemmin sovellu.

Keskustelussa todettiin, että komissio ei edelleenkään ole valmis mahdollistamaan laajakaistainvestointeja Suomen rakennerahasto-ohjelmasta.

b. Strategiaryhmän kokous 12.11.2019

Taina Vesanto kertoi, että strategiaryhmä käsittelee tammikuun 2020 kokouksessaan tulevien toimenpiteiden rahoitukseen liittyviä asioita ja linjauksia. Tällä hetkellä ei ole vielä tietoa millä tarkkuudella rahoitukseen liittyvää keskustelua käydään jo marraskuun kokouksessa. Ensimmäiset toimenpideluonnokset valmistellaan niin, että ne tulevat maaseuturyhmän kommentoitavaksi strategiaryhmän tammikuun 2020 kokouksen jäl-keen.

Maaseuturyhmän substanssiasioihin liittyviä yleisen tason linjaustarpeita on tarkoitus viedä strategiaryhmän tiedoksi marraskuun kokoukseen, ei kuitenkaan vielä varsinaisesti linjattavaksi. Työryhmän jäseniltä pyydetään evästyksiä, mitä asioita strategiaryhmässä tulisi nostaa esiin.

7. Seuraavat kokoukset

Seuraavat kokoukset pidetään:

- to 14.11.2019 klo 12.30-16, kh. Niskavuori (Hallituskatu 3-5)
- to 12.12.2019 klo 13-16, kh. Kalevala (Meritullinkatu 10)
- ti 28.1.2020 klo 12-16, kh. Jakovara (Mariankatu 9)

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:10.